

NAPSUGÁR

GYERMEKIRODALMI LAP • LX. ÉVFOLYAM • 672. SZÁM

6.

2016. JÚNIUS

LÁSZLÓ NOÉMI

Hiány

A fák vad harcosok,
de hiányzik a lábuk.
A kövek madarak,
de hiányzik a szárnyuk.

A csillagok tüzek,
de hiányzik a lángjuk.
A lányok könnyűek,
csak bámulunk utánuk.

NAGYÁLMOS ILDIKÓ

Nyárban

Mezítláb lépked a nyár,
füvek közt térdig jár,
virágos kendőt öltött magára,
és zümmög már a határ.

Szunnyad a birkanyáj,
fülledt, álmos a táj,
ebben a hőségben semmi se moccan,
még az óra se jár.

Délután enyhül a hő,
fekete felhő jó,
megeresztí az égi csapokat,
s fújtat a Teremtő.

MÁTÉ ANGI

Nyaras

Nagy nyáridő,
hej, dáridó!
Napból kontyolt rőt paróka,
fejen elcsúszott,
habóka.
Felhőbúbra barackot
nyomnak huncut hajnalok.
Búgócsiga bádogszáján
kirajzanak a jobb napok.
Nagy dáridó,
hej, nyáridő!

BALAJTHY FERENC

Napraforgó

Napból jöttem, Napba megyek,
Forgok, merre a Nap forog.
Kékfestőzött ruhát veszek,
Ha felhőkkel táncolhatok.

Sárga hajam fújja a szél,
Gyökeret ver földbe lábam.
Erős vagyok, mint az acél,
A világnak vetem hátam.

Zöld köpenyem mossza eső,
Madárcsapat dalol nékem.
Ha elmegyek, sír a mező,
Napból jöttem,
Nap jön értem!

Nyár van! Szünidő!

Mesét zizeg a bokorág, a széna-paplan,
étünk málna és szeder, sátrunk a magas ég.

Nézzetek fel este, képzeljétek el,
hogyminden csillag egy kis rés a fekete sátorlapon,
melyen át fény ragyog be hozzánk
onnan túlról, hiszen „a világ tetején
minden csupa-csupa fény!” (László Noémi)

Ennyi elég is a boldogsághoz.

Legyen vidám a nyaratok!

Viszontlátásra szeptemberben.

KISS LEHEL

Csillagrés

Fejem fölött bokorág,
bokorág,
vánkosom a nagyvilág,
nagyvilág.

Sarjú-széna paplanom,
paplanom,
mesét zizeg, s hallgatom,
hallgatom.

Étkem kökénymaradék,
maradék,
sátorom a magas ég,
magas ég.

Sok kis csillag rajt' a lik,
rajt' a lik,
megszámolom hajnalig,
hajnalig.

Samu a réten

A múlt héten Samu a réten sétált. Jövetmenet minden nyüvet, követ, füvet megvizsgált. Anyának tépett pár szál margarétát. Ott téblábolt hát a réten a nyakig-fű rejtekében, amikor megszólította egy hangocska:

– Hahó, napfiú, ide gyere!

Samu riadtan fordult a hang fele, s meglátott egy virágot. Olyan szép volt, nem tudott betelni vele:

– Te beszéltél?

– Ülj ide mellém, napsugár-legény – volt a virág válasza.

Samu pedig babusgatta, a szirmait cirógatta, s pirultak a zsenge szirmok még ezer-szer pirosabbra. Ahogy letelepedett, szél ke-rekedett, s a piros virág dúdolni kezdett:

– Rét és berek, szöszke gyerek, hunyd le szemed, hogy megérthesd énekemet...

S nem tudom, hogy a daltól-e, amit hallhatott, vagy mert nem bírta az illatot, Samu elpilledt ott. Arra riadt föl, hogy vala-ki se szó, se beszéd, megfogja a kezét. S hát ott egy szép kislányt látott.

– Pipacsilla a nevem, játsszál velem, szöke hercegem. Virág voltam, leány lettem, hogy bújócskázhassunk ketten – s fején megigazított egy tűzpiros kalapot.

– Te vagy a piros virág? Játsszunk hát!

Bújócskáztak, fogócskáztak, fára másztak, lebucskáztak. Az Oltban is megmár-tóztak, persze csak titokban, mert az Olt a fiúnak tilos volt... Viháncoltak, hajcihőztek,

fák odvában elrejtőztek, kézen fogva kerge-tőztek. Pipacsilla összefogott szitakötőt, egy tucatot, tett rájuk fűszálból gyeplőt, s huss, felszálltak a magasba. Épp felértek uzsonnára, megosztottak egy tortafelhőt. Finom volt a felhőtorta, Samu falta, arcát összemaszatolta. Aztán a kislánnyal akart kedveskedni, így hát megtanította őt... buk-fencezni. Egyszer csak azt vették észre, be-tévedt az est a rétre.

– Samu, vége a napnak, fogd a kala-pom, míg virággá változom. Ha majd ismét virág leszek, óvatosan tartson kezéd. Vigyél haza, tegyél vízbe, s meglátod, holnap fél tízre újra ott lesz a pajtásod.

– Pipacsilla, nem vihetlek haza, mit szól-na anya meg apa meg Sára... – mondta Samu, s nem figyelt a kislány bús pillantá-sára. – Inkább – tudod mit? – holnap jövők. Vagyis holnap nem, mert vendégeink lesz-nek... Hanem holnapután, vagy legyen in-kább péntek. Na mitől lett ilyen fancsali a képed?

– De úgy van, úgy kell hogy legyen, te legyél a hercegem örökre, én meg királylá-nyod leszek neked, bár látom, nem fogja fel eszed – az utolsó szavakat szinte sutto-gta.

Samu mulatott kicsit ezen a herceg-dol-gon. Töprengett, hogy mi is az az örökre..., ör...ökre, kinek az ökre? Aztán elkészönt:

– Szia, Pipacsilla, vigyázz magadra, ne repülj a lepkékkel túl magasra – s indult haza.

– Várj, Samu, itt ez a piros kendő, ha kétszer meglebbented a réten, találkozunk megint. Ne felejtse el, kérlek szépen. Ha mégis, a kendő visszahoz hozzám, úgy ám!

Samu erre kurtán int, s Pipacsilla virág lett megint. Vigan telt az este, a másnap, a harmadnap, s tényleg, kiváltképpen jól eltelt a péntek. Anyáékkal csónakáztak, a csónakban vacsoráztak, aztán a család csillagot számlált, de elakadtak ezerötszáz-nál. És Samunak, valljuk be, ott Pipacsilla eszébe se jutott.

Másnap reggel anya korán kelt, s hát párnáján egy piros kendőt lelt.

– Szép kendő, honnan kerül elő? Na nézd csak, milyen jól áll...

Felkötötte a fejére, megbogozta, elodotta, derekára próbálgatta. Korgott a két gyerek gyomra, mert anya észre nem vette, hogy eljött az evés ideje. Hogyha eljött, hát el is telt, ahogyan a kendő lebbent. Samu és Sára megrökönyödött, hogy múlatja anyjuk az időt. Nem figyel másra, csak a képmására.

– Jaj, te Sára, minden a kendő hibája! Figyeld csak meg anyát, nem látja csak magát. Mindenkit elfelejtett. Mint én Pipacsillát – tette hozzá Samu, s megvonta a vállát.

De a kendőt anya szorosan fogja, így aztán egész napra a tükör foglya. Nincsen ebéd, nincs vacsora, senkihez sincs kedves szava, csak a kendőt bámulja. Szerencsére Sárának jó ötlete támad.

– Mi lenne, ha ráönteném a teámat? Piszkosan biztosan nem hordja. Majd ki-mossa, s mi eldugjuk a fiókba. Azontúl majd a fiók odva óvja.

Így is lett, egy-kettő, anyáról lekerült a kendő.

– Kedveseim, mintha egy hét telt volna el, mióta felébredtem – mondta anya felocsúdva, mire Samu, Sára összerosolyogtak ketten.

Az meg már a fiók titka, hogy kerül a kendő vissza néha anya nyakára. Olyankor, ha a városban jár, hiába néz rátok, nem lát meg barátot. Hiszen minden kirakatban saját magát csodálja. Ne is haragudjatok rá, nem az ő hibája, a kendő bűbája.

Ha pedig a mezőn sétálsz pénteken, mondjuk fél négy tájt, ott láthatsz majd állingálni valakit.

Áll, és vár piros kalapban, bánatos kislány alakban.

CSEH KATALIN

Nyártündér

Nyártündérlányka
csodaszép, csodaszép,
gyönyörködik benne
a nagy ég, a nagy ég.

Ünneplő ruhája
búzavirág-vállfán,
bársony pipacs-papucs
két kis kecses lábán.

Itala harmatcsepp,
étele vérbő meggy.
Felkeresné-e őt?
Pityangmezőn túl menj...

Rózsabogár-lakban
könnyen megtalálod,
épp most szövögeti
alkonypírból álmod.

DERÜLJ, DERÜLJ!

SZŐCS MARGIT

Szakvélemény

A zöldhatáron a hajnali ködben összefutott két nyúl. Az egyik Szalontáról, a másik Gesztről érkezett.

– Káposztás jó reggelt, pajtás! – köszöntötte Geszti Bonifác a szalontait. – Hová rohansz ilyen korán?

– Adjon az ég, cimbora – viszonzta a köszönést Szalontai Zádor. – A geszti vásárba tartok. No és te, komám?

– Én a szalontaiba.

– Aztán mi dolgod van ott? – kíváncsiskodott Szalontai Zádor.

– Sárgarépat viszek eladni. Murkot vesznek az árából. Azt hallottam, hogy nincs finomabb csemege a muroknál.

– Nekem mondd? Nem tudok betelni vele. De azért már évek óta furdal a kíváncsiság: milyen lehet a világjárók által annyit emlegetett sárgarépa?

– Ó, hát akkor te az én emberem vagy! – kapott az alkalmon Geszti Bonifác. – Nem kell tovább fáradnunk. Egyszerűen elcserél-

jük a terhünket, és mindenki jól jár. Megesszük az áldomást, és indulhatunk hazafelé.

– Ezt a szerencsét! – lelkesedett Szalontai Zádor. – Mire az apróságok felébrednek, már otthon is leszek a vásárfiával.

Azzal levette hátáról a zsákot, és átadta Geszti Bonifácnak. Bonifác ugyanúgy tett.

– És most, ahogy a jó vásár után illik, együnk meg az áldomást – indítványozta Zádor, és kioldozta az újonnan szerzett tele zsákot. Bonifác is követte példáját.

– Csalás! Ez nem sárgarépa, hanem községes murok! – kiáltott fel csalódottan Szalontai Zádor.

– Micsoda? Te beszélsz csalásról, amikor a zsákodban nem murok van, hanem sárgarépa? – dühöngött Geszti Bonifác.

– Hazudsz! Ez murok!

– Te hazudsz, mert sárgarépa!

Így kiabáltak, veszekedtek mindaddig, amíg fel nem bukkant előttük egy peckesen lépegető, szemüveges nyúl, kezében jókora diplomatáskával. Zádor szeme felvillant, hirtelen az utazó elé ugrott:

– Tegyen igazságot, kérem! Ez az alak azt állítja a murkomról, hogy sárgarépa.

– Ne higgyen neki, ő murkozta le a sárgarépámat! – méltatlankodott Bonifác.

– Áhá, áhá... – köhécselt előkelően a szemüveges.

– Kit tisztelhetünk az uraságban? – kérdezte Szalontai Zádor, miközben magában az utazó rangját, beosztását méregette.

– Á nefem Bikfrász Titusz, nemszetköszi szöldségszákértő, etyetemi docens.

– Hát akkor nincs is önnél hozzáértőbb személy vitás kérdésünk eldöntésére. Mondja, kérem, murek vagy sárgarépa? Nem kívánjuk ingyen, fizetségül felajánljuk e két zsák portékát – kérlelte az utazót Geszti Bonifác.

– Nátyon sietni, sok fontos munka, de segíteni maguknak – fürkészte a két zsákot Bikfrász Titusz, végül homlokát ráncolva, tudós szigorral kijelentette:

– Ingyom bingyom táliber, tutáliber máliber.

Azzal hátára kapta a zsákokat, és gyors léptekkel eltűnt a zöldhatáron.

BENEDEK ELEK

Hazug mese

Két ember útnak indult: az egyik keletről nyugatnak, a másik nyugatról keletnek tartott. No, már azt is megmondom, hogy az egyik Brassóból indult, a Cenk tövéből, a másik meg Pest mellől, a Rákos mezejéről. A Királyhágónak a tetős tetején találkoztak.

– Adjonisten, földi!

– Fogadjisten, földi! Hová? Hová?

– Én – mondja a brassói – Pestbudának tartok, merthogy hallottam: akkora híd van a Dunán, hogy csudájára jár az egész világ.

– No – mondja a pesti ember –, én is afféle járatban vagyok, mint kigyelmed. Azt hallottam, akkora káposzta van Brassóban, hogy nagyobb a templomnál. Már csak megnézem. Hanem tudja mit, kend

minek fárad azért a hídért Pestre? Elmagyarázom én kigyelmednek, mekkora az a híd. Olyan magas, hogy most egy eszten-deje egy ember leesett róla, s amikor eljöttem Pestről, még mindig nem csubbant a Dunába. Ez már csak híd, mi?

Mondotta erre a brassói ember:

– No, az szent igaz, hogy szörnyű nagy híd lehet. De a brassói káposzta se kutya!

– Láttá tán kigyelmed?

– Már hogyne láttam volna, hisz brassói vagyok! Kigyelmed elmagyarázta, mekkora a pesti híd, én megfogadom a tanácsát, s nem megyek oda. Hanem én is azt tanácsolom kigyelmednek, forduljon vissza, kár azért a káposztáért Brassóba fáradni.

– Már mért volna kár?

– Azért volna kár, mert a jövő esztendő-re úgyis akkorára nő, hogy Pestről is kényelmesen megláthatja kigyelmed.

– Akkor én is visszafordulok. Isten áldja!

Azzal szépen visszaballagott mind a kettő a saját hazájába.

BALÁZS IMRE JÓZSEF

A titkos sziget

A tengerben van egy titkos sziget,
Nem látsz onnan mást, csak vizet, vizet.
De bármit ott láthatsz a tengerhabban –
Költözz oda, s nem lesz már lakatlan.

A hullámok mindenről mesélnek:
Hogy a legnagyobb bálnák vajon hol élnek,
A szigetedig fújó szelek honnan fújnak,
A hullámok mind erről zúgnak, zúgnak.

MARKÓ BÉLA

Az Égei-tengeren

Mi van itt, kérdezi
jó apám elhúlten,
napszúrást kaptam tán,
és most megkergültem?

Ezek itt papucsban
mennek a tengerbe,
vajon mi üthetett
ennyi sok emberbe?

Megmondom őszintén,
otthon sem hoz lázba,
hogy anyád papucsban
enged csak a házba.

Mivel mi hidegebb
vidékről származunk,
legalább ideleln
mezítláb járhatunk.

Így hát Akhilleusz
elindult nagy bátran,
s fedetlen hagyta a
sarkát a csatában.

Tengeri sün-e vagy
épp Párisz királyfi?
Azt hiszem, hogy nem is
érdemes vizsgálni.

Megtörtént, s utólag
mit számít, ki tette?
Kirontott a vízből
bicegve, sziszegve.

Mi pedig ahelyett,
hogy mint más,
sütkérezzünk,
a nagy hős sarkából
egész nap
tüskét szedtünk.

DÖME ZSÚZSA

Kerékpáron

Nincsen jobb, mint két keréken
pedálozni az útszélén,
háztömbünket megkerülni,
napsütésnek megörülni,

fütyörészni a nyeregben,
dúdolni, ha úgy van kedvem.
Természetet fölfedezni,
jó baráttal versenyezni,

utolérni vagy lelagyni.
(Az öcsémet otthonlagyni!)

Kanyarodni a töltéshez,
lemaradni tűnődéshez...

A szabadság érzésével
ajándékoz meg a gépem.
Csak az a baj, és ez nagy kár,
nem nő velem a kerékpár.

BERTÓTI JOHANNA

Utazás

Szaladnak a szőlődombok,
szedik a lábuk a szénakazlak,
kocognak a kuckók,
futnak a fenyők,
nyargalnak a nyárfák,
rohannak a rétek,
loholnak a ligetek,
trappolnak a tölgyek,
vágatnak a városok,
elviharzanak az erdők,

mi pedig egy helyben állunk,
sosem érkezünk már meg!

A sarkantyús csizma

Olyan a szegény ember gyereke, mint a fűrjfiók: alighogy elkezd a maga lábán járni, már akkor magának kell neki megkeresni a harapnivalót. Akár hiszitek, akár nem, én még csak akkorka legény voltam, hogy alig értem föl ágaskodás nélkül az asztalon a tejbekásás tálat, de már akkor magam kerestem meg a mazsolaszőlőre valót.

– Varjúnak varjú a fia – ez volt a szavajárása édesapámnak –, én dolgos ember voltam világéletemben, te se légy énnálam alábbvaló.

Volt is nekem annyi mesterségem, hogy megijedtek, ha mind elmondom. A kenyérsütögető asszony kenyeres kosarát kitoltam a piacra: egy garas. Tari bíróéknak vizet hoztam a szivárványos kútról: másik garas. Sánta bognárékhöz kereket gurítottam: harmadik garas. Holló asztaloséknál a forgácsot összesöpörgettem: negyedik garas. Annyi volt a pénzem, hogy nem fért volna három lyukas tarisznyába.

– No, legény – biztatott az édesapám –, olyan ábécéskönyvet veszek össze a keresetedből, hogy maguktól a fejedbe mennek belőle a betűk.

Úgy elfanyarodott örömömben az ábrázatom, mint aki vadalmába harapott. Nem akarok én bíró lenni, minek nekem az ábécéskönyv?

– Inkább sarkantyús csizmát venne nekem édesapám – mondtam alázatosan.

– Tán fázik a lábad, gyeregem? – kérdezte édesapám mosolyogva.

Elszégyelltem magam, mert olyan meleg nyár volt, hogy a békasó is izzadt az országúton.

– A bíró fia is sarkantyús csizmában jár – feleltem elvörösödve.

– Jaj, fiam, az teheti, van neki miből. Látod, a kiscsirke is szeretne olyan magasan repülni, mint a fecskefiók, de nincs neki hozzávaló szárnya.

Édesapám elment a dolgára, hanem nekem bezzeg nem esett jól többet a dolog. Szégyelltem mezítláb járni, de hát nem dughattam el a lábam sehova se. Pedig még a kakas is engem csúfolt a kerítés tetején:

– Kikeriki, kikeri, mezítláb van kis Feri!

Mikor a féllábú favágónak segitettem a fűrészt húzni, hallottam, hogy a fűrés egyre azt csikorogja:

– Kis-csiz-ma, kis-csiz-ma !

De el is eresztettem a fűrés végét azon nyomban. Elég nekem a magam baja, ha ő nem csúfolkodik is. Hiába kiabált utánam a favágó :

– Hé, öcsém, hát a napszámot itt hagyod?

Könnybe lábadt szemmel mentem ki a piacra, hogy a kenyérsütögető néni kosarát hazatoljam. Hát alig indulok el a talicskával, elkezd nyikorogni a kereke:

– Nincs né-ki, nincs né-ki!

Kenyeret, kosarat, talicskát, garast ott hagytam az út közepén. Szaladtam haza, végigheveredtem a vackomon, befordultam a fal felé, hogy ne lássak, ne halljak semmit ebből a csúfolódó világból. Egyszerre csak elketyegi magát az óra a fejem fölött:

– Sar-kan-tyú, sar-kan-tyú!

De erre már igazán sírva fakadtam. Hiába vigasztalgatott édesanyám mézes dióval, lekváros kenyérrel, én csak sarkantyús csizmáért jajgattam. Étlen-szomjan alud-

tam azon az estén, s álmomban egyre a sarkantyúmat pengettem. De még ébredni is a sarkantyúpengésre ébredtem.

– Itt a csizma, atyafi!

Édesapám állt az ágyam mellett. Kezében a sarkantyús csizma, de milyen csizma! A bíró fiáé csupa telkes-bocskor emellett. Orra csuka orrú, sarka magas sarkú volt, hát még a sarkantyúja! Csillogott, villogott a napsugárban, hogy káprázott bele a szemem.

– Arany ez ugye, édesapám?

– Ezüsből futtatott, aranyból szalajtott – tréfálódzott apám, hanem aztán komolyra fogta a szót. – Itt a csizma, megvan a kívánságod. Az én kívánságom pedig az, hogy ezután mindig csizmában járj, mint a bíró fia.

No, erre nem kellett valami nagy biztatás. Magam se akartam egyebet, csak mindig csizmában járni. Mikor fölhúztam, azt gondoltam, herceg vagyok. Pengett a sarkantyú, ragyogott a csizma, hogy hanyatt esett rajta a napsugár. Bezzeg nem csúfolódott most a kakas, inkább ő szégyellte magát, mert térdig dugta lábát a szemébe.

– Ide nézzen, János bácsi, ha szépet akar látni –, szólítottam meg a favágót, s megfogtam a fűrész, hogy majd munkába kezdünk. Az öreg azonban mérgesen rámmordult:

– Odább, úrfi, fogadtam már más nap számost.

Sebaj, gondoltam magamban, s kibalogtam nagy kevélyen a kenyérpiacra. Most már nem mutogattam a csizmám, mégis észrevette a kenyeres néni:

– Jaj, lelkem, galambom, hova gondol, csak nem akar talicskát tolni sarkantyús csizmában?

Ez már egy kicsit leharapott a kedvemről. Az asztalosműhelyben pedig forgács-söprögetés közben úgy belepte a por a csizmát, hogy rossz volt ránézni is. Hanem azért mégis akkor jártam legrosszabbul, mikor a kútra mentem vízért. A sarkantyúm taréja beleakadt a kút kávéjába, s úgy vágódtam hanyatt, hogy még tán most is sajog a nyakszirtem. A cserépkorsonak még cserepe se maradt, úgy szétört. Nem is mertem én többet még a házuk tájékára se menni Tari bíróéknak.

– Van csiz-ma, van csiz-ma! – ketyegte az óra, de nem sok örömem volt most már a csizmában. Örültem este, mikor levetkeztem, s nagyon elszomorodtam reggel, mikor megint fel kellett húzni. Mit ér nekem

a sarkantyús csizma, ha nem lehet benne kenyeret keresni?

Kimentem a falu végire métázní: bizony hátba talált engem a labdával még a legügyetlenebb cimborám is, mert sarkantyús csizmában nem lehet szaladni. Kimentem a rétre virágot szedni: vissza kellett fordulnom, mert a harmatos fűben elázik a drága sarkantyús csizma. Gyönyörű fecskefarkú pille incselkedett velem a galagonyabokron: de hát sarkantyús csizmában nem lehet pillét fogni.

– No, fiam – fogadott otthon édesapám –, mit szól a szép csizma? Gyere, mutassuk meg odakint a krumpliföldön a cserebogaraknak is! Majd meglátod, milyen jó mulatság krumplit kapálni sarkantyús csizmában.

Nem macskaugrásnyira volt pedig hozánk a krumpliföld. Égette a lábam a csizma, s mire kiértünk, forgott velem a világ. Hej, ha én még egyszer meztláb járhatnék!

– Nem győzőm nézni a takaros csizmádat – szólt odakint édesapám, s a markomba nyomta a kapanyelet –, dolgozz, magyar!

Máskor csupa játék volt nekem az én kis kapámmal dolgozni, hanem most nem tudtam vele bánni. Szédelgett a fejem, szorított a csizma, s hogy, hogy se, úgy kihasítottam a kapával, hogy nincs az a varga, aki be tudja foltozni többet.

– Jaj! – kiáltottam örömben, hogy így megszabadultam a sarkantyús csizmától, hanem aztán ijedten néztem édesapámra, suhogtatja-e már a mogyorófavesszőt.

De mindössze csak annyit mondott, azt se haragosan:

– Így jár a csirke, mikor fecske szeretne lenni.

Sose kíváncsoztam többet sarkantyús csizmára, s meztláb is akkorára nőttem, mint a bíró fia.

A bolhabőr cipő

Széki népmese

Volt egyszer, hol nem volt, hetedhét országon is túl, még az üveghegyeken is túl, ahol a kis kurta farkú malac túr, volt egyszer egy király. Ennek a királynak volt egy gyönyörűséges szép leánya.

Hát ez a leány kényelmeskedett egy reggel az ágyban, nem volt még felkelve, s egy bolha odaugrott a kezire. Hű, hamar utánakap, megcsapja a bolhát, s megfogja.

– Na, ez aztán – azt mondja – ürge egy állat, mégis meg tudtam fogni.

De gondolta magában, nem öli meg, hanem elhelyezi jó helyre. Belé is tette a zsírosbádogba.

Hát az a bolha ott jól élt, nőtt, nőtt, három hónap elteltivel már nem fért a zsírosbádogban. Hivatja a királylány a tímárt, s mutatja neki.

– Mi az Isten csodája, sose láttam ilyet – álmélkodik a tímár.

– Ez bizony egy kis bolha – kacag a királylány. – Nem tudna a bőréből csinálni nekem egy pár cipőt? Senkinek a világon nem lesz bolhabőr cipője, csak nekem.

– Dehogynem – vágja rá a tímár. – Én szépen kikészítem, s a varga megvarrja cipőnek.

Úgy is lett. Hajaj, igazán gyönyörűséges cipő volt!

Ekkor azt mondja az apja a királykisaszszonynak:

– Már elég nagy vagy, édes leányom, férjhez kellene menned. Kihirdetem az országban, hogy aki számít a kezedre, jöjjön, s kérjen meg.

– Mást hirdessen, édesapám, egész mást. Aki kitalálja, hogy miféle bőrből van a cipőm, ahhoz megyek feleségül.

Hej, jöttek is, de mentek is a kérők, királyok, hercegek, grófok, bárók, még válogatott cigánylegények is, mert biza senki ki nem találta.

Volt köztük egy szép szál grófi fiú. Az is sokat próbálta, de nem találta ki. Ám a királykisasszonynak igencsak megtetszett. Biztatta, noszogatta, hogy csak gondolkozzék, meg így, meg úgy, de csak nem sikerült kitalálnia. Már minden kérő elment, már a kaput is bezárták, mert azt hitték, hogy nincs több idegen a palotában.

Ment volna kifelé a grófi fiú, de már bé volt zárva a kapu. Gondolkozott, hol aludjon, hová rejtőzzön éjszakára, hogy másnap elsőként próbálhasson ismét szerencsét.

Gondolta magában, belopózik a királykisasszony szobájába. Sikerült is elbújni egy szekrénybe. A királykisasszony nem sejtette világért sem, hogy ott van. Lefe-

küdni készült, s mikor vetette le a cipőjét, azt mondja a szobaleányának:

– Na ez aztán a cipő! Senki ki nem találja, hogy bolhabőrből van, jöhetnek százan, ezren a világ minden tájáról.

Elaluszik a királykisasszony, a grófi fiú pedig valahogy kilopózik a szekrényből.

Másnap reggel jöttek már, sorakoztak a kérők, királyfiak, hercegek, hogy találják ki, miből van a királykisasszony cipője. A grófi fiú is ügyesen beállott a sorba. Mikor reákerült a sor, így szól jó hangosan:

– Én bizony tudom, hogy miből van a királykisasszony cipője. Nem másbul, tisztán bolhabőrből!

Hej, tapsolt ám a királykisasszony, mert egyre jobban tetszett neki is a grófi fiú:

– Az, az, az, igaz!

Papot hittak, megesküdték, nagy lakodalmat csaptak. Éltek boldogan, még ma is élnek, ha meg nem hóttak.

ÉLETFANAK GYÖKERE, ÁGA • ÉLETFANAK VARRD MEG, VARGA, A CSIZMÁM

Megfogtam egy szúnyogot, nagyobb volt egy lónál,
Kisütöttem a zsírját, több lett egy akónál.
Varrd meg, varga, a csizmám, megadom az árát,
Ha nem adom, od'adom a szúnyogom háját.

Torockói férfi
kordovánbőr
csizmában

Hortobágyi
bocskor, kapca,
lábszárvédő

A szúnyog hája persze aligha lesz elég a csizmavásárláshoz, mint ahogy a bolha bőréből is csak a mesében futja egy pár cipőre. Móra Ferenc édesapja és minden falusi szegény bizony sokáig kuporgatta a krajcárokat, amíg összegyűlt a csizmára való. Pedig össze kellett gyűlnie, mert évszázadokon át ez volt népünk legfőbb ünneplő és téli lábbelije.

De még ne ugorjunk bele a rámás, sarkantyús vagy hétmérőföldes csizmába, mert történetünk nem ezzel a lovas, harcos, tancos lábbelivel kezdődik, hanem – a csurdé lábunkkal. Hajdan hétköznapi tavasztól őszig mezítláb járt a falu népe, még a módosabbak is, különösen a gyermekek és az asszonyok. Lábbelit csak a hideg ellen, ünnepnapokon vagy olyan munkákhoz húztak, amelyek során a lábat védeni kellett tarlón, mocsárban, erdőben, no meg harcban, lóháton.

Ady Endre *népért síró, bús, bocskoros nemes*-nek vallja magát. A legősibb lábravalót, a bocskort nemcsak a parasztság, hanem a kisnemesek is viselték. Házilag is bárki elkészíthette egyetlen nagyobb bőrdarabból, mely a talpat és a lábfej egy részét fedte. A peremére fűrt lyukakba hosszú bocskorszíjat fűztek, ezzel húzták össze, és kötötték a lábszárhoz.

Ha délről derül, a bocskor merül... A bocskorba nyáron vászon-, télen gyapjúkapca kellett.

A kendő alakú kapcát a lábra tekerték, a láb formájára nemezelt vagy szabott-varrt talpas-, illetve süvegkapcát egyszerűen felhúzták. Ez volt a harisnya, a zokni őse. Télen több réteget is viseltek belőle, a külsőt faggyúval kenték meg, hogy át ne ázzon a könnyen megmerülő bocskorban.

A pásztorok, szekeresek, vásárosok, favágók a téli fagyban lábszárvédőt használtak a bocskorhoz, sőt még a csizmára is rágombolták, -kötötték. Gyapjúból vagy bőrből készült, harisnya, habda, tutyi, botos vagy lábbőr volt a neve.

Ugyanígy zsírral varázsolták vízhatlanná a kisgyerekek gyapjú gatyácskáját. Pampers volt ez is, csak sokkal egészségesebb és környezetbarátabb a mainál!

A cipellőt, cipőt, cepőköt Nyugat-Európából cipelte haza a magyar falu népe. A durvább, tartósabb és melegebb bakancs (melynek neve a boka szóból ered) férfiak és nők munka-lábbelije lett, a finomabb száras cipő és a félcipő pedig féltve őrzött ünneplő. Karmazsinvörös vagy fekete bőrből, esetleg bársonyból, bevont fa vagy rakott sarokkal készült, pánt, csat vagy fűző fogta össze, néha rátét, hímzés díszítette.

A papucs török szó és török lábbeli. A Dél-Alföldön, különösen Szeged és Kalocsa vidékén terjedt el. Durvább változatban, csakis munkacipőként a férfiak is felhúzták, de általánossá a női viselet részeként vált. A híres szegedi papucs hímzett bőrből, bársonyból, selyemből készült, rézkarikákkal gazdagon kiverve. Gyapjú- vagy bőrkapcát, később harisnyát húztak bele. Azon töröm a fejem, hogy nem repült le a lányok lábáról szaladás vagy tánc közben. Olvastam, hogy kopogós vassarka veszélyes fegyver volt a menyecskék kezében.

Rábaközi pántos cipellő

Kalocsai ugrós szegedi papucsban

A francia Charles Perrault meséje bejárta az egész világot.
Ki a főhőse?

Két füle van, mégse hall,
Húzzák, azt sem mondja: jaj.
Orra is van, rendes, formás,
Nem ingerli tormás kolbász,
Mert szagolni nem tud vele.
Ázott földön nyomát látni.
Tessék ezt most kitalálni!
Mi az?

Nagy sárban a kényesebb lábbelit bőrrrel fejtelt, vastag talpú fapapucssal, háncsból font vagy cserfakéregből varrt bocskorral védték, de országszerte használták a gólyalábat is. A gyermekek is ezzel lépegettek iskolába. A halászok háromsarkas jégpatkót kötöttek csizmájukra, a nádvágók szalmával bélelt fabocskort, fatopánt húztak.

A levelet a gólya(lábú postás) hozta

KÁNYÁDI SÁNDOR

Volt egyszer egy varga

Volt egyszer egy varga, csak az nem volt, sajna, miből rámás csizmát varrt volna a varga.

Volt egy görbe tűje, abba cérna fűzve, sodrott, szurkos cérna, volt fűzve a tűbe.

Éles kése, metsző, kalapácsa kettő, háromlábú széke, mindenkinek tetsző.

Szegző s varró árja, kaptafa és sámfa, kicsi s nagy, egyszóval mindenféle lábra.

Térdig érő asztal, tele ezzel-azzal: jófajta csirizzel, suvickkal, ragacssal.

Bőrköténye s kajla, pödrött végű bajsza, mindene volt, mitől varga lesz a varga.

Csupán bőre s talpja nem volt neki, sajna, márpedig anélkül nem varga a varga.

S hiába lett volna bőrije no meg talpja, ha nem volt, akinek rámás csizmát varrna.

Gondolt egyet, s tett az egészre egy foltot, kidobta a csirizt, s becsukta a boltot.

Kalotaszegi menyecske-csizma

Végre elérkeztünk az igazi magyar lábbelihez. A keleti eredetű csizma nemezből vagy bőrből készült, orra enyhén felkunkorodott, talpa puha volt, szárát tulipános, liliomos, palmettás rátét vagy hímzés díszítette. Ilyent viseltek a szkíták, Atila hunjai, az avarok, a honvisszafoglaló magyarok. Kemény sarok vagy sarkantyú nem kellett rá, hiszen lovasíjász őseink nem durván sarkallták, hanem térdrel, kantárral, halk szóval irányították lovukat.

A nyugatról ránk erőszakolt hűbéri rendszer a középkorban mezítlábas, bocskoros jobbággyá alázta a magyar falvak népét (kivéve a határőr székelyeket). De őseink voltak elég szorgalmasak és önérzetesek ahhoz, hogy mindenáron összegyűjtsék a csizmára valót. A XV. századtól ismét a legfontosabb magyar lábbeli lett a csizma. Csizmadiák, vargák varrták német módi szerint a visszáján, majd megáztatva kifordították, kemény talpát, sarkát megpatkolták-vasalták, hogy tartson, és kopogjon. Némelyik vidéken a lányok, menyecskék a csizmatalpba csikorgót vagy a sarok elé csörgőket tettek, hogy járás közben magukra tereljék a figyelmet.

Évezredek át egyáltalán készült minden lábbeli, a csizma is. Ez azt jelenti, hogy ugyanolyan volt a jobb és a bal lábra való. Hogy egyformán taposódjon ki, cserélgették, esténként mindig fordítva tették le. Innen kapta a forgatós csizma nevet. Ma már minden cipőféle féllábasra készül, követi a jobb, illetve a bal láb formáját.

Ilyen lehetett lovasíjász őseink csizmája

Honnan ered a mondás: csikorgó hideg van?

Mire mondjuk: egy kaptafára húzták, tudja, hol szorít a csizma, csizmadia maradjon a kaptafánál?

Kordován csizma lábába',
Sárig sarkantyú van rajta.
Összeveri legény módra,
Hull a csokros szegfű róla.

Töltsd ki e
csizma
tulajdonosának
útlevelét:

Neve:

Lakhelye:

Foglalkozása:

Torockói rakottszárú
csizma. Kiegyenesítve
ilyen hosszú

Ami fontos egy nép számára, arra sok szót használ. Az afrikai maszajok színes gyöngyeiket negyvenféleképpen tudják megnevezni. A magyarok a lovat száznál több szóval hívogatják. A csizma sok-sok jelzője közül csak néhányat sorolok fel. A szattyán és a kordován finomra cserzett, festett kecske-, juh- vagy borjúbőrt jelent. A karmazsin, azaz vörös színű mellett kedvelt volt a sárga és a fekete csizma is. A ráncos csizmatorok vagy -szár megkönnyítette a járást, és díszítette a csizmát. A rámás csizma feje és faszegekkel kivert, kemény talpa közé bőrkármát varrtak. A sarkantyúval eredetileg a lovat ösztökélték, de a legények járás közben és a táncban is büszkén pengették.

Még azt mondják, nem illik a tánc a magyarnak!
Nem, ha néki cipellőt, bő nadrágot varrnak.
De sarkantyús csizmának, kócsagtollas főnek,
Illik gyöngyös pártának, magyar főkötőnek.

Az én ingem lengyel gyolcs, csak hogy rojtja nincsen,
Az én csizmám karmazsin, csak hogy sarka nincsen.
Azért varrták a csizmát, hogy táncoljunk benne,
Ha rongyos is, foltos is, illik a tánc benne.

Erre a régi táncnótára kezdtem mesémet, erre dobban-
tok a befejezéskor is. Sokféle csizma divatozott a századok
során: szattyán, kordován, karmazsin, sárga, fekete, sar-
kantyús, csikorgó, ráncos, rámás, lakkos. Bármilyen volt,
tartást, méltóságot, erőt kölcsönzött viselőjének. Úgy tud-
tunk benne lépni, harcolni, táncolni, hogy csodánkra járt a világ. Akasszuk le a szegről
azt a csizmát, s verjük össze olyan legény módra, hogy ismét szikrázzon fényes sarkan-
tyúja!

Zsigmond Emese

Márciusi megfejtések: A házasulandó legény háztűznézőbe ment
a kiválasztott lányhoz tájékozódni családjáról, vagyonáról, szorgal-
máról. A pataokban mosó kisleány Iluska, Petőfi Sándor János vitéz
című elbeszélő költeményének egyik főszereplője. Sulyok szavunk
töve a súly, hiszen súllyal, erővel kell a ruhára sújtani, hogy meg-
tisztuljon. Aki elveti a sulykot, túllő a célon, túloz.

Nyertesek: Nagy Tímea, Zabola; a marosvásárhelyi
L. Reboreanu Iskola III. D osztálya; a makfalvi III. osztály.

Itt a nyár

A gyermekvállalással nincs baj,
az ember a hibás, hogy mégis
fogy a nyárilúd

Bölgébika: nem bölény, és nem bika,
csak a hangja téveszt meg

Ég a napmelegtől a kopár szik sarja,

Tikkadt szöcskenyájak legelésznek rajta – e sorokkal kezdődik Arany János csodálatos elbeszélő költeménye, a Toldi.

Valóban, ha napszítta réten haladunk át nyaranta, lábunk előtt szöcskék pattannak fel. Hosszú ugrólábuk rugóként löki őket el a földtől. Ha pedig felnézünk az égre – és szerencsénk van –, megpillanthatunk egy magasban köröző, karcsú kabasólymot, amint szöcskékre vadászik. Látása olyan éles, hogy 200 méter magasból is észreveszi a fűben ugráló szöcskét.

Nyelvel a kuvasz is földre hengeredve,

A világért sincs most egerészni kedve – írja Arany.

Vajon miért lógatja ki nyelvét a kutya, amikor melege van?

Így védekezik a túlhevülés ellen. A bőrében ugyanis nincsenek verejtékmirigyek, tehát nem hűsítheti magát izzadással, illetve a verejték elpárolgását kísérő hőelvonással. Kilógatott nedves nyelvéről viszont elpárolog a nyál, s ez lehűti szervezetét.

Jó a vízimadaraknak, hiszen a vízben, a vizek mentén elviselhetőbb a hőség. Ismerkedjünk hát meg a nádasok, ártéri rétek, a vízvilág néhány madarával.

Nekem valamennyi között legkedvesebb madaram a gólya – vallja Petőfi. A gólyát őseink szerencsét hozónak tartották. Néhol ma is régi kocsikereket, drótkosarat erősítenek a kémények, oszlopok tetejére gólyahívogatónak. Nálunk békával, egérrel, gyíkkal és más apró gerinces állatokkal táplálkozik, téli szállásán, Afrikában a hatalmas sáskarajokat pusztítja. Nem cso-

Kisköpe

Közismert dán író egyik kedves mesehőse egy gyönyörű vízimadarunk fiókája, akinek kalandos és meghatározó életét követhetjük nyomon a tojásból való kibújástól a felnőtté válásig. Mi a mese címe, és ki az írója?

Márciusi megfajtések: Nálunk a kakukk, az amerikai legelőkön a gulyajáró madár nem épít fészket, hanem más madarak fészkébe rakja tojásait. **Nyertesek:** Kovács Orsolya, Székelyudvarhely; Vilikó Renáta, Kovászna; a szamosardói V. osztály.

**Havonta
3 díjat!**
Sorozatunkról

da, hogy ott is „tárt karokkal” fogadják a mi kedves gólyamadarunkat.

Vivivi-lululu! – mondja, ha

hazahúz este a vadliba. (Szabó Lőrinc)

A vadliba vagy nyárilúd fiókái szorgalmasan tanulnak az öregektől „libául beszélni”. A lúdnyelv nem összeviszsa gágogás: hangszíne, hangmagassága, a „szótagok” száma más-más üzenetet közöl a fajtársaknak. A pipéknek velük született ösztönük megsúgja ugyan, hogy a prémes, vörösesbarna, lopakodva közeledő „valamitől” óvakodjanak, de amikor felhangzik a szülők „riadója”, egy életre megtanulják, hogy a róka halálos ellenségük.

A tónak szélénél, a káka közepett

Egy hosszú nyakú gém eledelt keresett – írja Petőfi Sándor a János vitézben.

A szürkegém főleg hallal táplálkozik. Kimért léptekkel, előrenyújtott nyakkal lépked a sekély vízben, éles szemmel kémleli zsákmányát, majd villámgyorsan odavág, s máris a csőrében evickél a hal. Ezt a „szigonytechnikát” a halászó ember is megirigyelhetné.

Bőg már a láp bikája – mondják a környéken lakók, amikor éjjel felhangzik a nádasban a bölömbika jellegzetes, tompa bőgésre emlékeztető hangja. Ezt a különös madarat nappal, közvetlen közletről is nehéz észrevenni, mert ha veszély fenyegeti, megmerevedik, mint egy karó, és barna csíkos teste teljesen beleolvad a nádas homályos sűrűjébe.

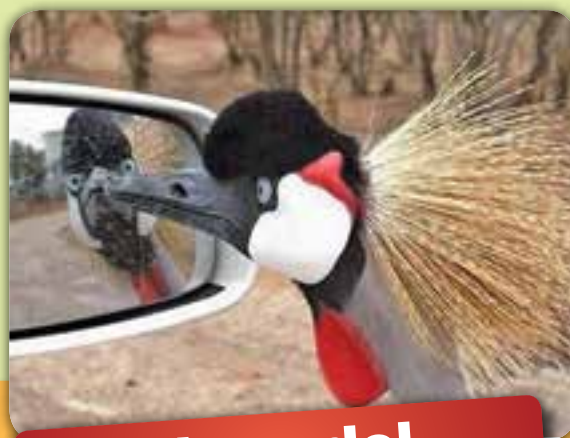
Őcsők, vöcsők, tejesköcsög... A búbosvöcsök csak a mondókában találkozunk a tejesköcsöggel, a

Bárcsak ne lenne olyan ügyes a búbosvöcsök – kívánják a halak

valóságban a nyílt vízen „tutajozik”. Ez a tetszetős madár elvesztette repülőképességét, de annál ügyesebben úszik és búvárkodik. A víz alá bukva apró halakat, rákokat, csigákat zsákmányol.

BITAY ÉVA

Mit gondol...

**a szürkenyákú koronásdaru?
A legráfásabb ötleteket közöljük.**

**MIT GONDOLNAK
A FECESKEFIÓKÁK?**

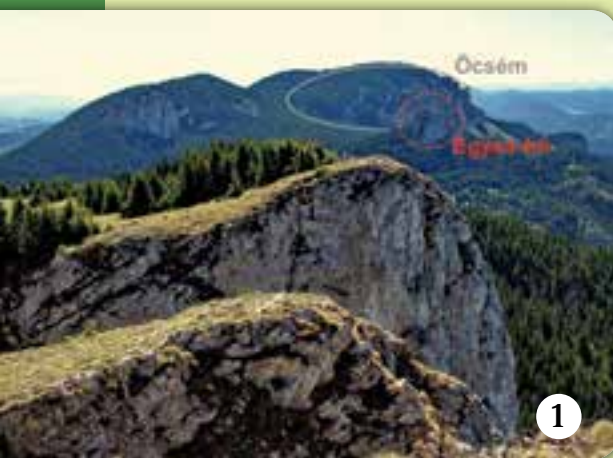
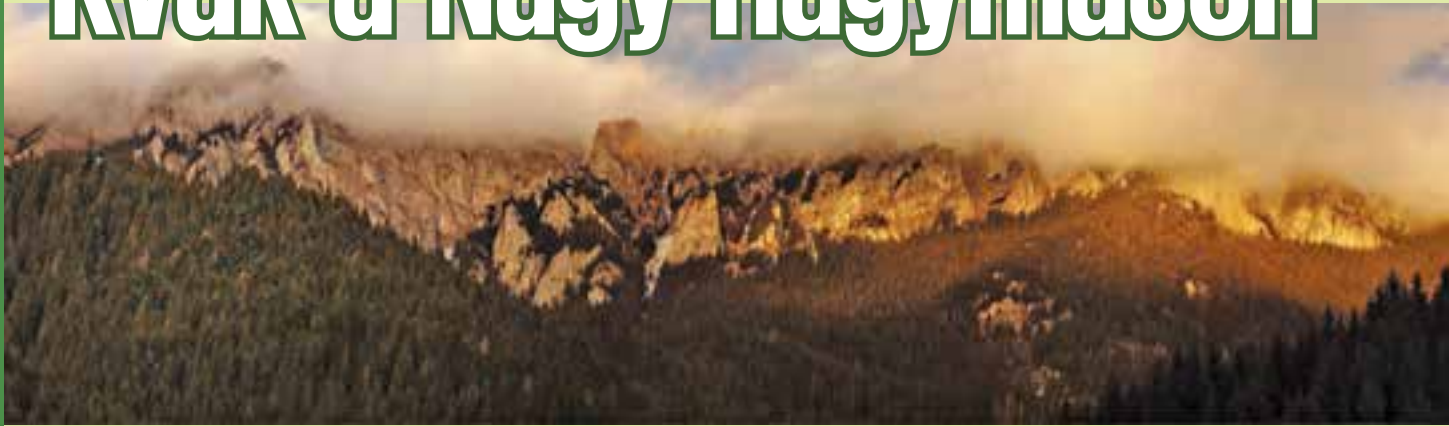
**A márciusi ké-
pünkhöz érkezett
ötletekből:**

- Dó-ré-mi, kezdődhet a kóruspróba, anyu a karmester.
- Hol vagy, mama? Megettek a giliszták?
- Bekapjuk az egész világot.
- Ha jól kitéjtük a szánkat, vajon berepül a sült... légy?
- Ááááá, piros a mandulánk, doktor bácsi?
- Hajrá, anyu! Adj neki! Kopp!
- Mami, mami, hol a hami?

- Csitt! Harkály szomszéd már átkopogott, hogy csendesebben.

A csíkszentgyörgyi III. A; székelyvécei olvasóink; a szatmárnémeti V. Lucaci Iskola IV. C osztálya; Kovács Tamás, Seprőd; Nagy Boróka, Ivó; Kádár Bernadett, Szabó Roland, Szövérfi Anna, Marosvásárhely; Ambrus Édua, Kovászna

Kvak a Nagy-Hagymáson

Tikkasztó a hőség! Ti mivel szoktatok hűsülni? Fagyival? Fürdéssel? Árnyék hűvösével?

Én elbújok a hőség elől. Kedvenc rejtekhelyemet nektek is elárulom: a Hagymás-hegység legmagasabb csúcsa, az 1792 méter magas, délceg Nagy-Hagymás.

Emlékeztek még? Januárban a Hagymás-hegység másik csúcsát, az 1608 méteres Egyeskőt másztuk meg. A vele szomszédos Nagy-Hagymás mintha a bátyja lenne. Bárány-havasnak is nevezik, de hatalmas méretéhez jobban illik a Nagy-Hagymás név. A Keleti-Kárpátokban, Hargita és Neamț megye határán magaslik.

A Nagy-Hagymásról látszik az Egyes-kő és az Öcsém-tető (1). A vénséges-vén nagytetvér régóta őrzi a Székelyföldet: üledékes mészkőrétegei több mint 4 milliárd évesek.

Csak gyalogosan közelíthető meg, több túravonalon. Én a kék jelzés mentén jutottam fel a tetőre. Ha az Egyes-kővel szemben állunk (2), a bal oldali csúcs a Nagy-Hagymás. Az út körülbelül 3-4 órás. Csak szép időben vágjatok neki, mert esőben, ködben eltévedhetek, vagy baleset érhet a sziklás, szakadékos terepen (3). A szikla pereméhez soha ne merészkedjete, mert szédítő, és a szél is nagyon erős.

A csúcson kereszt van, és egy doboz, benne füzet, hogy aki ott jár, hagyjon hátra pár sort (4).

A hegyhátat hatalmas, változatos fenyőrengeteg borítja, de sok alacsony növény kapaszkodik a meredek

mészköfalakba is. Legszebb a havasi gyopár és az alpesi encián (5). Ha csendben jársz-kelsz a természet birodalmában, csodákra bukkanhatsz. Szerencsém volt, hogy le tudtam nektek fotózni a félénk és gyors hegyi kecskét vagy zergét (6). A legmeredekebb sziklafalakon lépked, szökken kecsesen. Félénk, hallása rendkívül éles, ezért a legkisebb neszre elillan. Éjszaka és nappal elrejtőzik, csak pirkadatkor és szürkületkor mer legelni. Fűvel, levéllel, rügyekkel táplálkozik, télen lehúzódik a völgyekbe. A zord sziklákon minden állat és növény az alkalmazkodóképesség egy-egy csodája.

Vigyázzatok ezekre a csodákra és persze magatokra is. Jó pihenést kívánok nektek. BRRREEEKKK!

Írta, rajzolta, fényképezte
KOVÁCS RÉKA RHEA

6

4

5

Szász Erika,
Szentábrahám

Daróczi Róbert,
Marosvásárhely

Koncz-Műnich Ákos,
Kolozsvár

Gyökérszobor.
Alkotója a Természet

Rejtvénypályázat

Szilágyi Domokos versének első két sora a tanév utolsó rejtvénypályázatának megfejtése. Ezt küldjétek el nekünk, ha pályázni szeretnétek az öt könyvjutalom egyikére. Vidám vakációt kívánok!

A Rejtvénykirály

Gilyén Bálint,
Magyarlapád

..... ,
csönd szomorkodik az
iskolában,
némán bámul
mindenik ablak,
udvaron, a fű között
csigabiga baktat,
meg-megáll, le-leül,
élvezi a meleget –
messze-messze vannak,
nyaralnak a gyerekek.

VÍZSZINTES

1. A megfejtés első része

10. Csont tartalma
11. Papagájfajta
12. Porig a közepén!
14. Közelre mutató szó
15. Ler szélei!
16. Pont páratlan betűi
17. Ismerete van
18. Szintén ne
19. Salamon László névjegye

1	2	3	4	A	5	6	7	8	9	M
10					11					Á
A		12		13		14			15	
	16			17	U			18		
19			20			21	22			23
E	24	25			26		27		28	
J						Á				

VAJNÁR ILONA rejtvénye

20. Nyerít a végén!
21. Az ő tulajdona
24. Nem álmában
27. Tamási ..., író

FÜGGŐLEGES

1. Ádám párja
2. Répás Edit névjegye
3. Becézett Ilona
4. Piros szív a francia kártyában (KŐR)
5. E napon
6. Származó
7. Gyom, dudva
8. Görög Réka névjegye
9. Amerikai egyetem
13. Ezen a helyen – kicsit régiesen
16. Vékony fémlemez
18. Dudor a megrepedt hasfalán (SÉRV)

19. A megfejtés második része
20. Vess betűket a papírra
22. Déván, Egerben is van
23. Végül kinn!
25. Duplázva: kislányjáték
26. Kétjegyű mássalhangzó
28. Oda magánhangzói

Szalay Réka,
Marosvásárhely

Nyertések

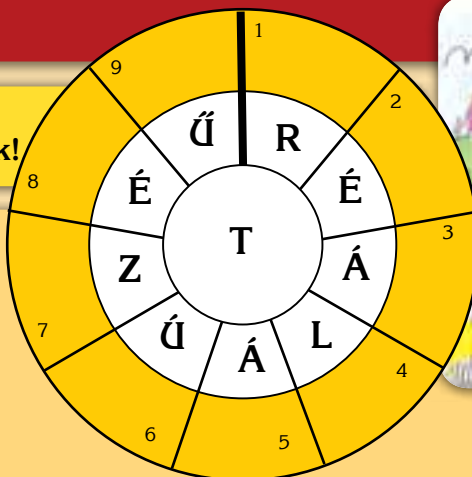
A márciusi rejtvénypályázat megfejtése: *Szelíd ibolyákkal jelöli az ösvényt.* Nyertések: Menyhárt Lénárd, Torja; Csete Árpád Máté, Homoródalmás; Kolumbán Szabina, Bardóc; magyarlapádi és málnásfürdői olvasóink.

Találd ki!

Hová menj a vakációban?
Van néhány helyszín-ötletünk!

1

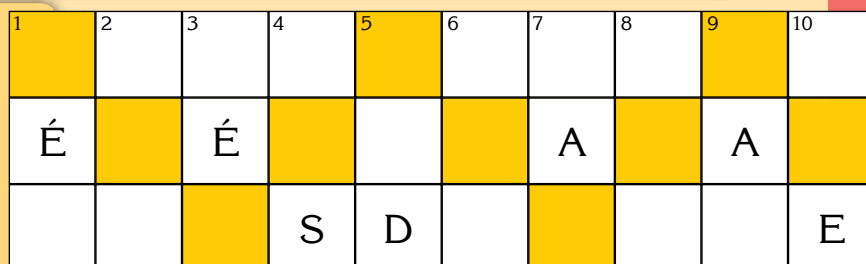
1. Nem használ, sőt
2. Élet
3. Szemével érzel
4. Női énekhang
5. Száját nagyra nyit
6. Vízlelő hely
7. Nem ezt
8. Mező
9. Varróeszközt

Kupás Kriszta, Szilágypanit

2

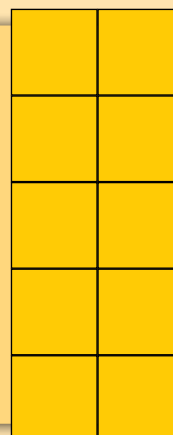
1. Vágóeszköz
2. Három meg három
3. Havas évszak
4. Fém
5. Vízparti növény
6. Óra méri a múlását
7. Adnak neki
8. 24 óra
9. Fogoly
10. Szántóeszköz

3

Írd be a kockákba a monogramokat, majd olvasd össze a betűket.

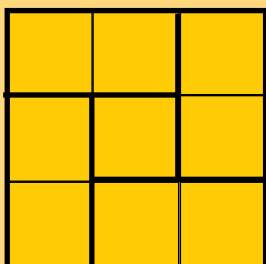
Kónya Krisztina,
Kovácszna

Vágó Irén
Répás Áron
Görög Ottó
Sík Réka
Ékes Tamás

4

Keresd meg a mozaikdarabok helyét a sárga kockában, és olvasd össze a rajtuk levő betűket.

Miklós Tímea Izabella,
Marosvásárhely

É R

S
T

T
Ó

Z

J Á

Májusi megfejtések

1. Pünkösöd
2. Anyák napja
3. Csoki
4. Nyuszi, karóra, tündér, zenekar, párduc, tigris, saláta, felhő, lejár, pénz
5. A számjegyeket tükröztük. A következő:

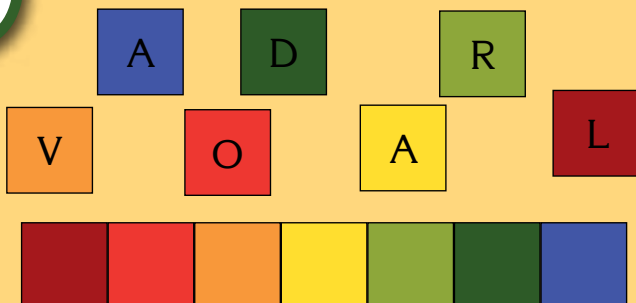
5

Úgy illeszd egymás mellé a három téglalapot, hogy a betűkből újabb kellemes vakációs helyszínt olvashass össze.

A
K
RP
A
AT
P
T

6

Vezesd a betűket a megfelelő színű kockába.

Barabás Tamás,
Szilágycseh

Szólj, szám!

A Kőrösi Csoma Sándor Anyanyelvi Vetélkedő marosvásárhelyi országos döntőjének 16 résztvevője: Csikszereda, Petőfi Sándor Iskola, IV. B, C; Gyergyószentmiklós, Fogarasy Mihály Iskola, IV. B; Gyulakuta, IV.; Kémer, IV. B; Kézdivásárhely, Nagy Mózes Líceum, IV. A; Kovászna, IV. B; Marosvásárhely, Dr. Bernády György Iskola, IV. E; Művészeti Líceum, IV. B; Nagybánya, N. Iorga Iskola, IV.; Nagyvárad, D. Cantemir Iskola, IV. E; Szacs vay Imre Iskola, IV. SbS; Sepsiszentgyörgy, Székely Mikó Kollégium, IV. A; Szatmárnémeti, Kölcsey Ferenc Főgimnázium, IV.; Református Gimnázium, IV.; Torda, Jósika Miklós Líceum, IV.; Zimándújfalu, IV. osztály csapata.

52 negyedik osztály NYELVŐR-DÍJAT kap a Napsugártól:

Balavásár; Barót, IV. D; Bereck IV. A; Csomaköz; Dicsőszentmárton, IV. D; Gernyeszeg; Gyergyóditró, IV.; Kápolnásfalu, IV.; Kend, IV.; Kézdiálmás; Kézdiszentkereszt; Kézdivásárhely, Nagy Mózes Líceum IV. B; Molnár Józsiás Iskola IV. B; Petőfi Sándor Iskola IV. B; Lövéte, IV. B; Magyaró, IV. B; Makfalva, IV.; Margitta, IV. A; Marosludas, 1-es Iskola, IV. C; Marosvásárhely, Bolyai Farkas Líceum, IV., Dr. Bernády György Iskola, IV. D, Al. I. Cuza Iskola, IV. E, L. Rebreanu Iskola, IV. E, IV. F, IV. G, G. Coşbuc Iskola, IV. C, T. Vladimirescu Iskola, IV. C, Dacia Iskola, IV. D, R. Guga Iskola, IV. C; Mezőbodon, IV. B; Nagybacon; Nagykároly, Kalazanci Líceum; 3-as Iskola, IV. C; Nagyvárad, Szacs vay Imre Iskola, IV. A, B, C; Nyárádszereda, IV. B, C; Sarmaság, IV. A; Sáromberke, IV. B; Segesvár, IV. C; Seprőd; Sepsiszentgyörgy, Váradi József Iskola, IV. C, F, Gödri Ferenc Iskola, IV.; Szatmárnémeti, A. Iancu Iskola IV. E; A. Popp Művészeti Líceum, IV. B; Hám János Líceum, IV.; V. Lucaciu Iskola, IV. C; Túrterebes, IV. A; Vámosgálfalva, IV. B; Zabola.

Márciusi megfejtések: 1. Van kapcsolat a mer ige két jelentése között: aki merész, az erőt merít, kimeríti a lehetőségeket. Hogy merészel megszólalni? Vízet, erőt, ötletet merít. Vízbe, sárba, gondolataiba, buba merül. A csónakból meregeti ki a vizet. 2. A telefon lemerül, a kérdés felmerül, a tanuló kimerül, a cipő megmerül, kimeríti a vizsga, kimerít minden lehetőséget, megmeríti a korszót. 3. Pénz beszél, kutya ugat. Inába száll a bátorsága. Sok beszéd szegénység. Többet ésszel, mint erővel. Aki nem dolgozik, ne is egyék. **PISTA Nyertesek:** Kozma Leonardo Olivér, Mezőpanit; a körtvélyfái III.; a gyergyóditrói II. SbS osztály.

MASZAT MŰVÉSZ és a GYERMEKNAP

Június első napját, a nemzetközi gyermeknapot számos országban megünneplik. Célja, hogy felhívja a világ figyelmét a gyermekek helyzetére, jogaikra és kötelességeikre is.

Ilyenkor, júniusban több idő jut kirándulásra, játékra.

Maszatművészként most kincsvadászatra hívlak. A németalföldi festő munkáján, az idősebb Pieter Bruegel Gyermekek játékok című képén zömében kint, a szabadban játszható játékokat látunk: kétszáz körüli gyerek közel nyolcvan korabeli játékot játszik. Nézzétek meg figyelmesen a képnek egyik részletét. Hány játékot ismertek fel rajta?

A tanév folyamán velem együtt is jókat játszottatok (köszönöm a sok szép, kreatív alkotást!), játsszatok a vakációban is, közösen, a szabadban, de fessetek, rajzoljatok, gyurmázzatok is! Szeptemberben újra találkozunk.

**Idősebb Pieter Bruegel (1525–1569) *Gyermekek játékok*.
A flamand művész munkáinak részletgazdagsága
ma is lenyűgöző**

**Havonta
3 díjat!**
soroljuk fel

Rajzoljátok, fessétek
le kedvenc szabadtéri
játékotokat!

MURÁDIN LOVÁSZ NOÉMI

Márciusban az ókori Görögországban járunk. Könyvjutalmat érdemel a **marosvásárhelyi Dr. Bernády György Iskola IV. D osztálya**

(Podar Blanka Lorena rajza – 1); **Szőke Renáta**, Küküllőszéplak (2) és **Molnár Melinda**, Zimándújfalu (3).

1

2

3

Levelező

Mi, sárkányok általában tüzet fújunk, nem könnyet hullatunk, én mégis meghatódom, amikor negyedikes barátaim tanítójuktól búcsúznak. Bizony, a négy év alatt közel négyezer órát töltöttetek együtt, s ennek most vége, tanító nénitek, bácsitok mint jól megépített, megrakott kis hajókat, ötödikes vizekre bocsát titeket, s aggódva figyel, milyen szelek röptének tova.

Van azonban egy híd, mely havonta visszavihet a tanci-tanctsi-tanihoz: a Napsugár. Ha ötödikesként is megrendelitek, minden lapszám érkezésekor találkozhattok, beszélgethettek vele. Búcsúzzatok tehát így tőle: Köszönjük, drága Tanítónk! Nem felejtünk el, és ősszel bekopogunk tantermed ajtaján.

Köszönjük levélíróinknak: **Blaskó Péter**, Nagyvárad; **Kiss Helga Mónika**, Lőrincréve; **Sükösd Kata Boglárka**, Korond; **Bálint Stefánia**, Dés; **Kolumbán Szabina**, Bardóc; **Szabó Hanna**, Szilágycseh; **Héjja Bernadett**, Páva; **Péter Nóra**, Nagy Tímea, Zabola; **Czilli Anna Klára**, Kovászna; **Szabó Dániel**, Szászrégen; **Nagy Szidónia**, **Szabó Eszter**, Imre Johanna, **Şuteu Izabella**, **Benedekffy Róbert**, **György Kata**, Marosvásárhely; **Berze Hajnal**, Székelyudvarhely; **Balázs Katalin**, Csíkmadaras; **Szász Erika**, Szentábrahám; **Szfárl Zsanett** és **Johanna**, Gyulakuta; **Vass Brigitta**, **Bíró Teréz Zsuzsanna**, **Tolnay Abigél**, **Sárosi Virág**, Kolozsvár; **Kallós Krisztina**, **Jakab Kevin Csaba**, Avasújváros; **Réti Dorottya**, Gernyeszeg; **Dániel Krisztián**, Nyárádszereda; **Farkas Benjámin**, Szilágysomlyó; **Farkas Róbert Levente**, Radnót; **Szabó Fanni**, Nagykároly; a **gyergyószentmiklósi** Fogarasy Mihály Iskola II. A, III. SbS, IV. B, a **Vaskertes Iskola** II. B; a **szatmárnémeti** Református Gimnázium IV., a **Művészeti Líceum** IV. B; a **marosvásárhelyi** L. Rebreanu Iskola IV. E, IV. G, a **Dacia Iskola** IV. B, az **Al. Ioan Cuza Iskola** IV. E, a **R. Guga Iskola** III. B, a **Dr. Bernády György Iskola** IV. A és D; a **sepsiszentgyörgyi** Református Kollégium III. R; a **székelyudvarhelyi** Benedek Elek Líceum III. SbS; a **nagyvárad** D. Cantemir Iskola IV. E osztálya; a **vetési** III. B, a **kendi** IV., a **segesvári** IV. C; a **nagykárolyi** IV.; a **kovásznai** II. B és C; a **kézdíszentkereszt** III.; a **zabolai** IV. B; a **szilágycsehi** III.; a **margittai** IV. A; az **érmihályfalvi** IV. E; a **csíkszentgyörgyi** III. A; a **felsőbányai** IV. C; a **segesvári** IV. C; a **szinérváralji** III. D; a **mikóújfalvi** IV. osztály; **gernyeszegi**, **szabadkai**, **árpádi**, **lujzikalagori**, **zimándújfalvi**, **vászlói**, **málnásfürdői** olvasóink.

● A krasznahorváti magyar tagozatos gyerekek tanulását érdekessé, építővé, ünnepeit lélekemelővé varázsolja **Fülöp Hajnal** tanítónő és **Balla Irma** vallás- és magyar-tanárnő.

● **Marton Irénke** tanító néni nyárádszeredai negyedikesei a nyárnak örülnek, de annak nem, hogy rövidesen el kell búcsúzniuk a Napsugártól. Ne búcsúzzunk: rendeljétek meg jövőben is!

● Császár T. Emese tanító néni negyedikesei a székelyudvarhelyi Tamási Áron Líceumban kartongurigákból építettek kacsalábon forgó kastélyt.

már ezt üzeni mosolyuk: Viszontlátásra szeptemberben, kedves Napsugár, kedves Szabó Adél tanító néni!

● HŰSÉGES BARÁTUNK – ezt olvastuk ki Kiss Klára tanító néni másodikosainak Napsugár-bélyegeiből. A csodaszép bélyegalbum a gyergyószentmiklósi Fogarasy Mihály Iskolából érkezett ezzel a képpel együtt.

● A székelykeresztúri Orbán Balázs Gimnázium II. osztálya ezen képen még a tavaszt várva mosolyog ránk, de azóta már búcsúzkodnak Rákosi Stefánia és Fazakas Hajnalka tanító nénitől, és indulnak vakációzni.

Lakó Laura Andrea,
Nagyernye

● Harmadik osztályos gernyeszegi olvasóink a képen még húsvéti örömeiket osztják meg velünk. Júniusban

● Ekkora szeretet-pityangláncot készítettek tanító nénijüknek nagysolymosi olvasóink. Én is ilyen nagyon szeretem őket – vallja büszkén Bartalis Margit tanítónő.

FÉNYBEN, SZÉLBEN, VÍZBEN

De jó a nyár, a vakáció! Élünk, mint hal a vízben, repülünk, mint sárkány a szélben, virulunk, mint virág a fényben. Kézimunkáitok is erről mesélnek.

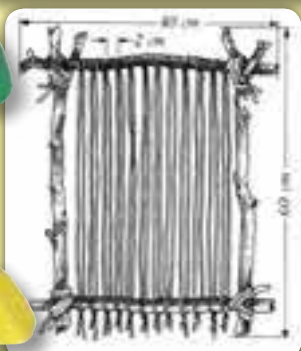
Szilágyi-Székely Melinda tanító néni magyarlapádi kisdíákjai tarka és mosolygós papírsárkányt szabtak, ragasztottak: nem röppen föl, de az ajtón vagy az ablakon vígan hirdeti: itt vakációzó gyerek lakik.

Mértani szabályosság és cikázó képzelet egyaránt jellemzi **Blatniczky Cecília tanító néni** negyedikesének mozaik-kollázsait, melyeket a szatmárnémeti A. Popp Művészeti Líceumból küldtek nekünk.

Messze van az állatkert? **Szabó Gyöngyi tanító néni szilágycsehi** kisdíákjai készítettek maguknak egyet. Milyen gazdag és izgalmas minden részlete! Te milyen állatokat telepítenél a sajátodba?

Régen minden lány megtanult szőni, fonni. Ezt a vidám faliszőnyeget rongyokból, fonalból szőtték. Kevesebbet tart, de nagyszerű kinti szórakozás, ha virágokat, sáslevelet, fűzfaágat, hosszú füveket dugdosol át a felvetőszálakon.

Szemétbe szánt palack-kupak, gomb és papírmaradék... Mindenből lehet szépet teremteni, ha van képzelőerőnk. **Bunau Irén tanító néni** árpádi osztályában szaporodnak az alkotások, és fogy a hatalmas szeméthalom.

Ha a sógyurmába olajat is teszel, selymesebb tésztát gyúrhatsz – tanítanak **Bartha Denise tanító néni** tordaharaszti csemetéi, és büszkén mutatják gyurmaképeiket fehéren, illetve kiszínezve.

Óriás-kirakós vagy a játzókuckód fala is lehet ez a doboz-puzzle. Elkészítése legalább olyan izgalmas, mint a vele való játék. Gyűjts egyforma dobozokat, és először ceruzával, majd festékekkel igyekezz rájuk másolni a kép részleteit. **Bak Sára grafikusművész** és **Bak Márta tanító néni** munkája a kolozsvári Zenelíceumból.

A lapos követ jól lehet a víz felszínén szöktetni, de festeni is rá. Ha ügyes vagy, szinte megelevenedik a kővé vált madár, hal vagy gyík – üzeni **Forró Ágnes festőművész** és **Mátyás Erzsébet tanító néni** volt osztálya a szászrégeni A. Maior Iskolából.

Irkafirka

Itt a vakáció,
Jaj, de jó, jaj, de jó!
Örüljetek, gyerekek,
Hogy elmehettek,
A nyár melegét
Átéltétek, élveztétek!
Itt a vakáció,
Jaj, de jó, jaj, de jó!
Imre Johanna,
Marosvásárhely

Megjött már a vakáció,
Ezt várta a kis tanuló.
Szereti az epret,
Még jobban a szedret.
Kimászik a hegytetőre,
Hogy piruljon meg a bőre.
Megpirult a bőre,
Meghűl a hűtőbe’.

Kovács Kinga,
Zabola

Ez a vakáció oly jó,
Hisz sok gyermek jó.
Egyik futkos, másik szalad,
Ilyen ez a gyermekcsapat.
Ez a vakáció oly jó,
Hisz sok gyermek okoskodó.
Egyik olvas, másik ír,
Ilyen ez a tanuló csapat.
Ez a vakáció oly rossz,
Hisz kezdődik majd az iskola.
S mindenki megy oda.

Balogh Adrienn Lilla,
Zimándújfalu

Szodorai Melinda
szilágysomlyói osztálya

Ó, ha hegyi patak volnék,
sebes, hideg vizű patak,
mint a forrástól tengerig
gombolyodó ezüstszalag!
Halcsapat is bennem alszik,
ringatják a hús habok,
éjszakánként ezüst vízben
lebegnek a csillagok.

Balázs Hanna Imola,
Kolozsvár

Fának lenni volna jó,
cinke-pihentetőnek,
tengervíznek vagy a benne
úszó teknősnek.
Napnak lenni volna jó,
hogy felszárlsam
a könnyedet,
vagy tán falevélnek,
mi ide-oda libbenget.

Albert Kinga,
Kolozsvár

Patakparton hörcsögvár,
Benne lakik Aladár.
Másik parton búzatábla,
Eszébe jut uraságnak,
Lophatna egy kicsi búzát,
Javítaná vele sorsát.
Odaér a közepébe,
Embergyerek megy feléje.
Észreveszi, megtalálja,
Hazaviszi otthonába.
Azóta van Aladárnak
Jó élete, virágzása.

Marton Tamás Attila,
Gyulakuta

László Dávid, Kézdiszentkereszt

Amikor játszom, mintha repülnék,
szelek szárnyán siklanék.
Lehet tavasz, ősz, nyár vagy tél,
lehet hideg, meleg, eső vagy szél,
játszani én mindig szeretnék,
mikor játszom,
mintha madár lennék.

Szabó Eszter,
Marosvásárhely

Balogh Ágnes, Marosvásárhely

Szőcs Anita,
Csíkszentgyörgy

Nyáron minden szép és jó,
itt vannak a vadludak,
és kiscfcskék repkednek.
A szeretet beköltözik minden
állat és ember szívébe.
A gyerekek kirándulni
mennek az erdőbe.

**Incze Imre Rihárd,
Miskolczi Lénárd,
Krasznamihályfalva**

Nyáron oly csodás minden,
a mezőn virágok illatoznak,
bárányok bégetnek,
tehenek legelnek,
a gyümölcsök megérnek,
a gyermekek örülnek.

**Szilaghi Cristian,
Krasznamihályfalva**

Egyszer volt egy kiscica,
Elment, elment vándorolni,
Eget s földet megvizsgálni,
Társaival útrakelni,
Erdőt, mezőt futva szelni.
Egy fa alatt megpihent,
Pici zajra felfigyelt,
Három cica énekelt.
– Gyertek, legyünk barátok!
Barangoljunk világot.

**Szabó Renáta,
Szamosújvár**

Itt a nyár, örvendj hát!
Ki is bújt a napsugár!
Menj hát ki a levegőre,
Lepkét kergetni a rétre.
Vagy rajzolj
Egy szép nyári képet!
És menj ki a játszótérre!
Nézz fel az égre,
Ott lesz a szivárvány,
És rásüt a napsugár!

**Szilágyi-Székely Zsófia,
Magyarlapád**

**Gergely Bíborka,
Gyergyószentmiklós**

Itt van a nyár,
száz napsugár
hívogat a kertbe!
Érik a sok édes gyümölcs,
szaladj gyorsan, szedd le!
Piros almát almafáról,
körtefáról körtét.
Akarsz meggyet a füledre?
Szedj apró ribizskét!

**Fülöp Bernadett,
Marosvásárhely**

**Somodi Boglárka,
Makfalva**

Kozma Janka, Szilágypanit

Álmodni volna jó,
Olykor ringat a hajó,
Máskor meg fellegek
Tetején lebegek.
Lovamon száguldok,
Rohanok, sietek,
Főnt a nagy toronyban
Királylányt keresek.
Halk suhogás hallszik,
Nagy szárnyak csattannak,
Sárkány lebeg fölöttem,
Háttal a nagy napnak.
Királylány eltűnik,
Minden jóból rossz lesz,
Én és a nagy sárkány
Egymással szemben lesz.
Én is menekülnék,
„Csak álom az egész”,
Álomvilág országából
Menekülni nehéz.
Minden elsötétül,
Már nem ringat a hajó,
Ez most rossz álom volt,
Ébredni volna jó.

Szélyes Nóra, Kolozsvár

Báránynak nevezik,
bár nem béget soha,
nincs gyapjú a hátán,
nincs szája, sem foga,
lába sincs, és mégis
vándorol a nyájban,
tavasszal és ősszel,
s akkor is, ha nyár van.

Beküldte **Rája Krisztina,**
Sáromberke

Címlap:

SZABÓ ZELMIRA

NAPSUGÁR, gyermekirodalmi lap. Kiadja a NAPSUGÁR Kft.

Főszerkesztő: ZSIGMOND EMESE. Képszerkesztő: MÜLLER KATI. Lapterv: Könczey Elemér.
Honlapszerkesztő: Komáromy László. Műszaki szerkesztő: Várdai Éva.

Megrendelhető a szerkesztőség címén: 400462 Cluj, Bld. C. Brâncuși nr. 202. ap. 101.

E-mail: naps.sziv@napsugar.ro; www.napsugar.ro. Telefon/fax: 0264/418001.

A lapok árát a következő bankszámlára várjuk: Cont IBAN RO45RNCB0106026602080001
B.C.R., SUC. JUD. CLUJ S.C. NAPSUGÁR – EDITURA SRL. CUI: 210622

Készült a kolozsvári TipoOffset Kft. nyomdájában. ISSN 1221-7751

KÖLABÓCSA ÜZENETEI

**Sportolj,
és küldj fényképet
magadról!**

Sipos Tünde tanítónő és Márton József edző büszkén mutatta be a marosvásárhelyi L. Rebreanu Iskola IV. E osztályának sportszallagát, Bőjthe Benjámin Zalánt, aki négy éve birkózik. 11 arany-, 2 ezüst-, 6 bronzérem és egy Technikai Kupa birtokosa. 2015-ben országos bajnok lett.

La Fontaine: A róka és a daru vendégsége.
Batrin Kata rajza, Gyergyószentmiklós

**Olvass,
és küldj rajzot róla!**

Pop Ágnes tanító néni negyedikesei a marosvásárhelyi Bolyai Farkas Liceumban könyvajánló plakátokkal biztatják egymást olvasásra: egy rajz, egy kis idézet, rövid bemutató és hely, ahová az osztálytársak beírhatják véleményüket. Készítetek ti is hasonlókat a nyár folyamán, és szeptemberben díszítsetek velük az osztályt.

**BOLDOG NYARAT,
VIDÁM VAKÁCIÓT
KÍVÁNUNK!**

**Küldj
képet osztályodról!**

Jó játék a bábozás a nyári szünidőben is - üzenik Csedő Magdolna tanító néni csíkszentgyörgyi harmadikosai. Melyik mesét választjátok?

E lapszám
támogatói:

nka
Nemzeti Kulturális Alap

BETHLEN GÁBOR
Alap

RMDSZ
COMMUNITAS
ALAPITVÁNY

Ára 4 lej, 400 Ft